

SZKOLNY PROGRAM NAUCZANIA
PAŃSTWOWEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ I i II st.
IM. MIECZYŚŁAWA KARŁOWICZA W KATOWICACH

SKRZYPCE

PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY
DZIAŁ DZIECIĘCY
CYKL SZEŚCIOLETNI

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
14 sierpnia 2019 w sprawie podstaw programowych kształcenia
w zawodach szkolnictwa artystycznego

Autorzy programu:
mgr Małgorzata Nowak – Dąbrowska
mgr Lidia Gryc
mgr Anna Szabelka

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej

Uczeń rozwija muzyczne zainteresowania, uczęszczając na koncerty i słuchając muzyki z nagrań; uczestniczy w życiu muzycznym szkoły i środowiska.

2. Poznanie podstaw teoretycznych w zakresie gry na instrumencie

Uczeń poznaje zasady notacji muzycznej oraz podstawowe terminy i pojęcia niezbędne w odczytaniu i realizacji tekstu muzycznego. Zdobywa wiedzę dotyczącą budowy instrumentu.

3. Kształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) kształci umiejętność zachowania odpowiedniej postawy podczas gry na instrumencie oraz prawidłowego posługiwania się aparatem gry;
- 2) poznaje zasady strojenia i konserwacji instrumentu;
- 3) rozwija podstawy techniki instrumentalnej oraz wrażliwość na jakość dźwięku i intonację;
- 4) próbuje improwizować proste tematy melodyczne i grać ze słuchu.

4. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad repertuarem

Uczeń, pod kierunkiem nauczyciela, poznaje sposoby samodzielnej pracy w zakresie jej organizacji, kontroli i samooceny.

5. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń poznaje zasady występów publicznych: umiejętności koncentracji, prezentacji estradowej oraz współpracy z innymi instrumentalistami.

KLASA I / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- dobranie odpowiedniej wielkości skrzypiec i smyczka
- wprowadzenie nazw części skrzypiec i smyczka
- rozśpiewanie i umuzykalnienie ucznia
- rozwijanie wyobraźni muzycznej
- rozluźnienie organizmu i adaptacja do instrumentu – ruchy manipulacyjne
- rozwijanie wyobraźni i świadomości ruchowej – ruchy imitujące grę
- stawianie palców lewej ręki oraz prawidłowy układ palców na smyczku
- różne układy palców w I poz. i prawidłowe prowadzenie smyczka
- prawidłowa pulsacja i poznawanie wartości nut: półnuta, ćwierćnuta, ósemka
- détaché: umiejętność gry całym smyczkiem, górną i dolną połową smyczka
- naprzemienna praca smyczka: gra całym smyczkiem – górną połową – całym smyczkiem – dolną połową
- legato do czterech nut
- początek pracy nad martelé
- uczenie umiejętności koncentrowania się i pokonywania tremy

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- gamy durowe wykonywane przez jedną lub dwie oktawy
- ćwiczenia (etiudy) i melodie zawierające różne problemy techniczne
- utwory dowolne

UWAGA

W klasie pierwszej uczniowie nie grają przesłuchania półrocznego ani egzaminu promocyjnego. Są jednak zobligowani do występu na dwóch popisach.

POPIS PÓŁROCZNY

2 utwory lub ćwiczenie i utwór z towarzyszeniem fortepianu

POPIS KOŃCOWOROCZNY

2 utwory lub ćwiczenie i utwór z towarzyszeniem fortepianu

MATERIAŁY NUTOWE

Szkoły i ćwiczenia

- Z. Feliński, E. Górski, J. Powroźniak – *Szkoła gry na skrzypcach cz. I*
- A. Cofalik – *Skrzypcowe ABC cz. I*
- Chrestomatija – wyd. ros. *Szkoły gry na skrzypcach*

Zbiory utworów

- Ch. Dancla – *Mała szkoła melodii op. 123*
- K. Fortunatow – *Młody skrzypek cz. I*
- I. Garztecka – *Mały skrzypek (10 tańców i piosenek ludowych)*
- S. Herman, W. Walentynowicz – *Lubię grać*
- S. Majkapar – *Bagatele*
- J. Powroźniak – *Znam piosenek pięknych 100 cz. I*
- K. Predel – *Na skrzypczkach (5 łatwych utworów)*
- T. Zacharina – *Zbiorek tańców i melodii*
- E. Iwan – *Ładnie gram na skrzypcach*
- D. Objalska – *Skrzypiące nutki*
- A. Cofalik – *Idziemy do ZOO*

KLASA II / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- dalsza praca nad prawidłowym układem prawej i lewej ręki
- zwiększenie wymagań w zakresie intonacji, brzmienia oraz poprawności rytmicznej
- praca nad biegłością – szesnastki détaché i legato
- łatwe dwudźwięki, głównie z pustymi strunami
- doskonalenie ruchów naprzemiennych smyczka: gra całym smyczkiem – końcem smyczka – całym smyczkiem – przy żabce
- czuwanie nad pracą prawej ręki przy żabce
- legato do 8 dźwięków
- elementy techniki przygotowawczej prawej i lewej ręki

- rytmy bardziej skomplikowane: ćwierćnuta z kropką i ósemką, ósemka i dwie szesnastki, triola ósemkowa, synkopa
- proste flażolety
- zmiany dynamiczne – gra forte i piano, crescendo i diminuendo
- zachęcanie ucznia do słuchania nagrań i uczęszczania na koncerty
- dbałość o instrument – czyszczenie skrzypiec

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- 4 gamy do trzech znaków wykonywane przez dwie oktawy
- ćwiczenia zawierające różne problemy techniczne
- 4 etiudy
- jedna część koncertu
- 2 utwory dowolne z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez dwie oktawy

Etiuda

Utwór z towarzyszeniem fortepianu lub Koncert – I lub III lub II i III cz.

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie oktawy, pasaże osobno

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

MATERIAŁY NUTOWE

Gamy

- Z. Feliński – *Nauka gam i zmian pozycji cz. I*
- W. Krotkiewski – *Gamy i pasaże na skrzypce cz. I*

Szkoły i ćwiczenia

- A. Cofalik – *Skrzypcowe ABC cz. I*
- W. Krotkiewski – *Ćwiczenia na prawą rękę*
- J. Mieksin, Z. Ostalczyk – *Łatwe dwudźwięki*
- H. Schradieck – *Ćwiczenia palcowe z. I*
- S. Tomasiak – *Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci*

Etiudy

- I. Dubiska – *Wybór etiud w I pozycji*
- F. Wohlfahrt – *Etiudy op. 45*

Koncerty

- K. Kréjčí – *Concertino h-moll*
- F. Kúchler – *Concertino G-dur op. 11*

- O. Rieding – *Koncert h-moll* op. 35
- A. Komarowski – *Concertino G-dur*
- H. Sitt – *Concertino uczniowskie nr 1 C-dur*

Utwory biegiłościowe

- P. Czajkowski – *Zabawa w koniki*
- S. Herman – *Taniec krasnoludków*
- W. Walentynowicz – *Leśny strumyk*

Utwory różne

- J. S. Bach – *Marsz D-dur, Gawot D-dur*
- N. Bakłanowa – *Mazurka*
- L. van Beethoven – *Menuet C-dur*
- G. B. Buononcini – *Rondeau D-dur*
- Ch. Dancla – *Mała szkoła melodii*
- Ch. W. Gluck – *Wesoły korowód G-dur*
- J. A. Hasse – *Zwei Tänze: Bourrée A-dur, Menuet a-moll*
- J. B. Lully – *Gawot i Musette*
- W. A. Mozart – *Andante grazioso A-dur*
- J. Ph. Rameau – *Menuet g-moll*
- G. Ph. Telemann – *Allegretto G-dur*

Zbiory utworów

- G. Bacewicz – *Łatwe utwory z. I*
- Ch. Dancla – *Mała szkoła melodii* op. 123
- H. Dunicz – *Grające świerszcze z. I*
- K. Fortunatow – *Młody skrzypek cz. I, Chrestomatija pedagogicznego repertuara cz. I* (utwory dla kl. I i II)
- I. Garztecka, S. Jarzębski – *Utwory skrzypcowe sławnych kompozytorów z. I*
- I. Garztecka – *Mały skrzypek* (10 tańców i piosenek ludowych), z. I
- A. Goedicke – *10 utworów na skrzypce z fortepianem* op. 80
- S. Herman, W. Walentynowicz – *Lubię grać* (utwory skrzypcowe w I poz.)
- W. Krotkiewski – *Młody muzyk*
- J. Powroźniak – *Mały solista z. II*
- J. Rakowki – *Z dawnych czasów*
- W. Szut – *Czastuszki*
- T. Zacharina – *Zbiorek tańców i melodii*
- E. Iwan – *Ładnie gram na skrzypcach*
- D. Obijalska – *Skrzypiące nutki*
- A. Cofalik – *Idziemy do ZOO*

KLASA III / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- nauka gry w III pozycji

- swobodne przejścia między I a III pozycją
- rozwijanie biegłości poprzez proste tryle, wprawki, etiudy i utwory biegłościowe
- dwudźwięki : proste seksty, tercje – głównie z pustymi strunami
- gra kwintami czystymi na dwóch strunach
- łatwe akordy (pizzicato i smyczkiem)
- flażolety naturalne
- różne rodzaje artykulacji : détaché, poczwórne détaché (przygotowanie do sautillé), martelé, portato i staccato pod łukiem – dwie, cztery nuty
- początki nauki wibracji
- nauka samodzielnego strojenia skrzypiec
- początki grania *a vista*
- pobudzenie muzycznych zainteresowań ucznia – słuchanie nagrań, uczęszczanie na koncerty
- bardziej świadoma współpraca z akompaniatorem
- kształtowanie umiejętności samodzielnego ćwiczenia w domu

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- gamy durowe i molowe do 4 znaków w pozycji III i ze zmianami pozycji I – III
- ćwiczenia i etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych – 4
- 2 koncerty cz. I lub III lub II i III
- 2 utwory z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez dwie lub trzy oktawy – détaché, martelé, po 4 lub 6 legato, pasaże (mogą być grane osobno)

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie lub trzy oktawy – détaché, po 4 lub 6 legato, 4 szesnastki w dolnej poł. smyczka w szybkim tempie (przygotowanie do sautillé), pasaże (mogą być grane osobno), seksty przez jedną oktawę (rozłożone)

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

Utwór z towarzyszeniem fortepianu

MATERIAŁY NUTOWE

Gamy

- Z. Feliński – *Nauka gam i zmian pozycji cz. I*
- W. Krotkiewski – *Gamy i pasaże na skrzypce cz. I i II*

Szkoły i ćwiczenia

- Z. Feliński, E. Górski, J. Powroźniak – *Szkoła gry na skrzypcach cz. II*
- Z. Jahnke – *Ćwiczenia w pozycjach*
- W. Krotkiewski – *Ćwiczenia na prawą rękę, Ćwiczenia zmian pozycji na skrzypcach*
- J. Mieksin, Z. Ostalczyk – *Łatwe dwudźwięki*
- S. Tomasiak – *Abecadło dwudźwiękowe dla dzieci*

Etiudy

- I. Dubiska – *Wybór etiud w I poz.*
- K. Fortunatow – *Etiudy na zmiany pozycji*
- H. E. Kayser – *Etiudy op. 20 cz. I i II*
- J. F. Mazas – *Etiudy op. 36 cz. I*
- F. Wohlfahrt – *Etiudy op. 45*

Koncerty

- A. Huber – *Concertino F-dur op. 7*
- A. Janszynow – *Concertino op. 35* (w stylu rosyjskim)
- F. Kuchler – *Concertino D-dur op. 15*
- St. Mach – *Concertino A-dur op. 60*
- O. Rieding – *Koncert D-dur op. 36*
- F. Seitz – *Koncert uczniowski G-dur op. 13*
- Vivaldi – *Koncert G-dur op. 7 nr 2*
- O. Rieding – *Koncert G-dur op. 34*

Utwory biegiłościowe

- G. Bacewicz – *Preludium (2 z. 1) , Scherzino*
- S. Herman, W. Walentynowicz – *Tarantella*
- W. Krotkiewski – *Etiuda, Strumyczek*

Utwory dwudźwiękowe

- W. Krotkiewski – *Polowanie*

Utwory różne

- J. S. Bach – *Gawot F-dur, Musette*
- P. Czajkowski – *Smutna pieśń*
- J. Haykens – *Serenada op. 21*
- G. F. Händel – *Bourrée*
- F. Mendelssohn – *Marsz weselny*
- F. Neruda – *Kołysanka słowiańska*
- F. Schubert – *Menuet B-dur*
- G. Tartini – *Sarabanda g-moll*

Zbiory utworów

- *Alte Meister für junge Spieler* z. I Budapest
- G. Bacewicz – *Łatwe utwory*
- H. Dunicz – *Grające świerszcze*
- I. Garztecka, S. Jarzębski – *Utwory skrzypcowe sławnych kompozytorów z. I i II*
- S. Herman, W. Walentynowicz – *Lubię grać*
- W. Krotkiewski – *Młody muzyk*
- M. Popławski – *Łatwe utwory na skrzypce (łatwiejsze)*
- H. Purcell – *Utwory na skrzypce i fortepian*
- J. Rakowski – *Z dawnych czasów*
- F. Rybicki – *Suita dziecięca* op. 58
- E. Iwan – *Ładnie gram na skrzypcach*
- D. Objalska – *Skrzypiące nutki*
- A. Cofalik – *Idziemy do ZOO*

KLASA IV / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- dalsze utrwalanie pozycji I – III oraz ich zmian
- łatwe wejścia do III i V poz. na strunach A i E
- zmiany pozycji grupami dźwiękowymi
- dalsze udoskonalanie biegłości
- lekkie, podwójne détaché (przygotowanie do sautillé)
- proste dwudźwięki (tercje, seksty i oktawy) z uwzględnieniem III pozycji
- proste akordy i akordy łamane
- wykorzystanie techniki przygotowawczej w obu rękach
- doskonalenie wibracji wszystkimi palcami (1 – 4)
- dynamika od pianissimo do fortissimo
- samodzielne strojenie skrzypiec
- swobodny i prawidłowy podział smyczka
- pizzicato prawą i lewą ręką
- utrwalanie czytania *a vista*
- gra ze słuchu prostych przebiegów melodycznych
- umiejętność koncentracji przed i podczas występu
- umiejętność korzystania z metronomu

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- gamy i pasaże durowe i molowe do 4 znaków
- etiudy z uwzględnieniem pozycji I –V , również etiudy i ćwiczenia dwudźwiękowe – 4
- 2 koncerty – cz. I lub III lub II i III
- 2 utwory z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez dwie lub trzy oktawy – détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), pasaże po 3 legato, tercje i seksty sposobem rozłożonym

Etiuda

Koncert – I lub III lub II i III cz.

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez dwie lub trzy oktawy – détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), staccato, pasaże po 3 legato, tercje, seksty i oktawy sposobem rozłożonym

Etiuda

Koncert – I lub III lub II i III cz.

Utwór z towarzyszeniem fortepianu

MATERIAŁY NUTOWE

Gamy

- Z. Feliński – *Nauka gam i zmian pozycji cz. I i II*
- W. Krotkiewski – *Gamy i pasaże na skrzypce cz. I i II*

Szkoły i ćwiczenia

- Z. Feliński, E. Górski, J. Powroźniak – *Szkoła gry na skrzypcach cz. II*
- Z. Jahnke – *Ćwiczenia w pozycjach (poz. IV i V)*
- W. Krotkiewski – *Ćwiczenia na prawą rękę, Ćwiczenia zmian pozycji na skrzypcach*
- J. Mieksin, Z. Ostalczyk – *Łatwe dwudźwięki*
- H. Schradieck – *Ćwiczenia palcowe z. I*
- O. Ševčík – *40 wariacji*

Etiudy

- Dubiska – *Wybór etiud w I poz.*
- K. Fortunatow – *Etiudy na zmiany pozycji*
- H. E. Kayser – *Etiudy op. 20 cz. I i II*
- W. Krotkiewski – *Etiudy w II i IV pozycji*
- J. F. Mazas – *Etiudy op. 36 cz. I*
- F. Wohlfahrt – *Etiudy op. 45, Etiudy op. 74*

Koncerty

- G. Bacewicz – *Concertino*
- A. Bloch – *Concertino op. 31*
- A. Komarowski – *Koncert A-dur nr 2*
- F. Kùchler – *Koncert D-dur op. 12*

- A. Lason – *Concertino w dwóch częściach*
- O. Rieding – *Koncert a-moll, Koncert D-dur* op. 25
- H. Sitt – *Koncert op. 93, Koncert op. 102*

Utwory biegiłościowe

- A. Ariosti – *Allegro Es-dur*
- C. Böhm – *Perpetum mobile*
- G. F. Händel – *Preludium G-dur*
- D. Kabalewski – *Etiuda*
- W. Krotkiewski - *Perpetum mobile*
- M. Popławski – *Taranella*
- M. Rubinstein – *Kołowrotek*

Utwory dwudźwiękowe

- Ch. Dancla – *Wariacje na temat Weigla* op. 89 nr 5
- A. Moffat – *Bourée*

Utwory różne

- A. Ariosti – *Allegro Es-dur*
- N. Baklanowa – *Allegro, Sonatina*
- L. van Beethoven – *Menuet Es-dur*
- L. Boccherini – *Menuet*
- W. Boyce – *Matelotte*
- Ch. Dancla – *Wariacje na temat Paciniego* op. 89 nr 1
- Ch. W. Gluck – *Gawot*
- W. Kabalewski – *Kłowny*
- W. Krotkiewski – *Polonez*
- G. B. Martini – *Gawot*
- E. Młynarski – *Kołysanka*
- I. J. Paderewski – *Menuet*
- S. Prokofiew – *Gawot*
- C. Saint-Säens – *Łabędź*
- A. Simonetti – *Madrygał*

Zbiory utworów

- *Alte Meister für junge Spieler* z. II Budapest
- K. Fortunatow – *Młody skrzypek* cz. II
- I. Garztecka, S. Jarzębski – *Utwory skrzypcowe sławnych kompozytorów* z. II
- F. Jamry, G. Bacewicz – *Mała antologia skrzypcowa* z. III – *Mistrzowie niemieccy*
- W. Krotkiewski – *Młody muzyk*
- M. Popławski – *Łatwe utwory na skrzypce*
- J. Powroźniak – *To nietrudne* z. II
- J. Rakowski – *Z dawnych czasów*

- *Sbornik pies sowietskich kompozytorow* (wydanie rosyjskie)
- *Śpiewające skrzypce z. I*

KLASA V / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- stałe doskonalenie i korekta swobodnego aparatu gry
- doskonalenie zmian pozycji I-II-III-IV-V
- wchodzenie do wyższych pozycji na strunie G
- dalsze doskonalenie intonacji – szybka reakcja ucznia na fałszywe dźwięki
- gra dwudźwięków – tercje, seksty i oktawy osobno i (łatwiejsze dwudźwięki) legato
- doskonalenie wibracji, wibracja w wyższych pozycjach z uwzględnieniem szlachetności dźwięku
- doskonalenie różnych sposobów smyczkowania i artykulacji
- lekkie smyczki unoszone – spiccato
- szeroki zakres dynamiki i kulminacje fraz
- flażolety naturalne i proste flażolety sztuczne
- umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu
- swobodne czytanie *a vista* prostych utworów w wolnym tempie
- świadomość stylu utworu – utwór barokowy, klasyczny, romantyczny, współczesny

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- gamy w obrębie 5 pozycji do 4 znaków
- dwudźwięki do III pozycji
- 4 etiudy, w tym również dwudźwiękowe
- 2 koncerty cz. I lub III lub II i III
- 2 części sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez trzy oktawy - détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), staccato, pasaże po 3 legato, tercje, seksty, oktawy przez jedną lub dwie oktawy grane równolegle

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

Sonata – dwie kontrastujące części

EGZAMIN PROMOCYJNY

Gama przez trzy oktawy - détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), staccato, spiccato (po 2 lub 4), pasaże po 3 legato, tercje, seksty, oktawy przez dwie oktawy grane równolegle

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

Utwór z towarzyszeniem fortepianu

MATERIAŁY NUTOWE

Gamy

- Z. Feliński – *Nauka gam i zmian pozycji cz. I i II*
- W. Krotkiewski – *Gamy i pasaże na skrzypce cz. II*
- E. Umińska – *Studium gam i pasaży cz. I*

Ćwiczenia

- Z. Jahnke – *Ćwiczenia w pozycjach (poz. IV i V)*
- W. Krotkiewski – *Ćwiczenia na prawą rękę, Ćwiczenia zmian pozycji na skrzypcach*
- H. Schradieck – *Ćwiczenia palcowe z. I*
- O. Ševčík – *40 wariacji*

Etiudy

- J. Dont – *Etiudy op. 37*
- K. Fortunatow – *Etiudy na zmiany pozycji*
- H. E. Kayser – *Etiudy op. 20 cz. I i II*
- R. Kreutzer – *42 Etiudy*
- J. F. Mazas – *Etiudy op. 36 cz. I*
- F. Wohlfahrt – *Etiudy op. 45*

Koncerty

- Ch. Dancla – *Solo koncertowe nr 1 i 2*
- L. Jansa – *Concertino D-dur op. 54*
- P. Nardini – *Koncert e-moll*
- F. Seitz – *Koncert uczniowski g-moll op. 12, Koncert D-dur op. 15, Koncert op. 38*
- A. Vivaldi – *Koncert a-moll, Koncert G-dur (oprac. Mostras)*

Sonaty

- A. Ariosti – *Sonata D-dur nr 6*
- A. Corelli – *Sonata e-moll op. 5 nr 8, Sonata A-dur op. 5 nr 9*
- G. F. Händel – *Sonaty*
- G. Ph. Telemann – *6 Sonatin na skrzypce i fortepian*

Utwory biegiłościowe

- F. Couperin – *Wiatraczki*
- N. Rakow – *Molto vivace As-dur*
- J. B. Senaille – *Allegretto*

Utwory dwudźwiękowe

- C. Cui – *Kobza* op. 50 nr 3
- Ch. Dancla – *Wariacje na temat Belliniego* op. 89 nr 3
- R. Gliere – *Pastorale* op. 54 nr 2
- Milandre – *Menuet*
- J. J. Mondoville – *Tamburyn*

Utwory różne

- L. van Beethoven – *Menuet G-dur*
- J. Duvernoy – *Bolero*
- G. F. Händel – *Aria i Rondinello*
- J. Haydn – *Menuet D-dur*
- K. Kurpiński, K. Sikorski – *Polonez*
- Z. Noskowski – *Polonez elegijny*
- S. Prokofiew – *Bajeczka*
- J. F. Rameau – *Tamburyn*
- L. Różycki – *Dwie melodie*
- J. Stasica, J. Garścia – *Drobiazgi. 10 Łatwych utworów na skrzypce*
- K. Szymanowski – *Pieśń kurpiowska*
- G. Ph. Telemann – *Sarabanda und Gavotta*
- A. Wroński – *Kołysanka, Mazurek (Moje marzenia)*

Zbiory utworów

- *Alte Meister für junge Spieler* z. II Budapest
- I. Garztecka, S. Jarzębski – *Utwory skrzypcowe sławnych kompozytorów z. II*
- F. Jamry, G. Bacewicz – *Mała antologia skrzypcowa:*
 - *Dawni mistrzowie włoscy*
 - *Dawni mistrzowie francuscy*
 - *Dawni mistrzowie niemieccy*
 - *Dawni mistrzowie polscy i czescy*
 - *Klassiczewskije piesy* wyd. 2
- N. Rakow – *Piesy w 24 tonalnościach*
- J. Rakowski – *Z dawnych czasów*
- *Śpiewające skrzypce* z. I, II i III

KLASA VI / I st.

CELE KSZTAŁCENIA

- nauka pozycji powyżej piątej
- skoki do pozycji
- wymaganie dość dużej biegłości gry, także ze zmianami pozycji i różnymi sposobami smyczkowania
- proste ozdobniki, tryle, mordenty
- dwudźwięki do dwóch nut legato w pozycji i ze zmianami pozycji oraz akordy łamane

- flazolety naturalne i sztuczne
- ekspresja estradowa i stosowanie prawidłowego frazowania
- umiejętność transponowania prostych tematów muzycznych, wykonując je od podanego dźwięku
- świadomość możliwości wykorzystania źródeł i pomocy naukowych np. słowniczka muzycznego, książek, Internetu
- umiejętność samodzielnego korygowania błędów i rozwiązywania problemów poprzez realizowanie wskazówek nauczyciela

ROCZNE MINIMUM PROGRAMOWE

- gamy w obrębie siedmiu pozycji – różna artykulacja
- dwudźwięki
- 6 etiid o zróżnicowanej problematyce (biegłościowe, dwudźwiękowe) – mogą być skróty
- 2 koncerty – cz. I lub III lub II i III
- 2 części sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem fortepianu

PRZESŁUCHANIE PÓŁROCZNE

Gama przez trzy oktawy - détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), staccato, spiccato (po 2 lub 4), pasaże po 3 legato, tercje, seksty, oktawy przez dwie lub trzy oktawy grane równolegle

Etiuda

Koncert – cz. I lub III lub II i III

EGZAMIN KOŃCOWY

Gama przez trzy oktawy - détaché, po 6 lub 8 legato, sautillé (grane po 4), staccato, spiccato (po 2 lub 4), pasaże po 3 legato, tercje, seksty, oktawy przez dwie lub trzy oktawy grane równolegle

Dwie etiudy, w tym jedna dwudźwiękowa

Koncert – cz. I lub III lub II i III

Sonata – dwie kontrastujące części

Utwór z towarzyszeniem fortepianu

MATERIAŁY NUTOWE

Gamy

- Z. Feliński – *Nauka gam i zmian pozycji* cz. I i II
- W. Krotkiewski – *Gamy i pasaże na skrzypce* cz. II
- E. Umińska – *Studium gam i pasaży* cz. I

Ćwiczenia

- Z. Jahnke – *Ćwiczenia w pozycjach, Dwudźwięki*
- S. Korgujew – *Ćwiczenia w dwudźwiękach na skrzypce*
- W. Krotkiewski – *Ćwiczenia na prawą rękę, Ćwiczenia zmian pozycji na skrzypcach, Ćwiczenia w dwudźwiękach*
- H. Schradieck – *Ćwiczenia palcowe z. I*
- O. Ševčík – *40 wariacji*

Etiudy

- J. Dont – *Etiudy op. 37*
- F. Fiorillo – *36 Etiud*
- K. Fortunatow – *Etiudy na zmiany pozycji*
- H. E. Kayser – *Etiudy op. 20 cz. I i II*
- R. Kreutzer – *42 Etiudy*
- F. Wohlfahrt – *Etiudy op. 45*

Koncerty

- J. S. Bach – *Koncert a-moll*
- Ch. Bériot – *Koncert a-moll nr 9, Koncert G-dur nr 7*
- Ch. Dancla – *Solo koncertowe nr 3*
- A. Komarowski – *Koncert e-moll*
- R. Ortman – *Koncert a-moll nr 12*
- H. Sitt – *Koncert C-dur op. 70*
- G. B. Viotti – *Koncert D-dur nr 20, Koncert G-dur nr 23*
- A. Vivaldi – *Koncert g-moll*
- J. B. Accolay – *Koncert a-moll*
- G. Holländer – *Koncert szkolny op. 62*

Sonaty

- A. Corelli – *Sonaty nr 3 i 10*
- G. F. Händel – *Sonaty*
- A. Krzanowski – *Mała partita na skrzypce solo*
- G. B. Pergolesi – *Sonata G-dur*
- H. Purcell – *Sonata g-moll*
- D. Valentini – *Sonata a-moll*
- J. B. Senaille – *Sonata g-moll*
- G. Ph. Telemann – *6 Sonatin na skrzypce i fortepian*

Utwory biegłościowe

- N. Clérambault – *Preludium i Allegro*
- R. Glier – *U źródła, Etiuda*
- A. Janszynow – *Kołowrotek op. 26 nr 3*
- G. Pugnani – *Kumoszki*
- F. Schubert – *Pszczółka*

Utwory dwudźwiękowe

- Ch. Bériot – *Temat z wariacjami d-moll* op. 1
- J. Brahms – *Walc A-dur*
- C. Cui – *Wschodnia melodia* op. 50 (wyd. ros.)
- F. Drdla – *Wspomnienie (Souvenir)*
- M. Garlicki – *Etiuda – Fugato* (wyd. ros.)
- A. Krzanowski – *Chaconna i Gigue z Małej partity na skrzypce solo*
- J. Raff – *Cavatina* op. 85 nr 3
- C. M. Weber – *Walzer nr 2* (oprac. W. Burmester)

Utwory różne

- J. S. Bach – Ch. Gounod – *Ave Maria*
- J. S. Bach – *Siciliana g-moll*
- G. F. Händel – *Wariacje A-dur* (wyd. ros.)
- W. A. Mozart – *Menuet D-dur*
- A. Dvořák – *Humoreska*
- J. Ph. Rameau – *Wariacje a-moll* (oprac. Mostras – wyd. ros.)
- M. Rimski-Korsakow – *Pieśń hinduska*
- R. Schumann – *Marzenie*
- G. Swiridow – *Moment muzyczny* (wyd. ros.)
- Z. Stojowski – *Melodia*

Zbiory utworów

- I. F. Jamry, G. Bacewicz – *Mała antologia skrzypcowa*
Dawni mistrzowie włoscy
Dawni mistrzowie francuscy
Dawni mistrzowie niemieccy
Dawni mistrzowi polscy i czescy
- *Śpiewające skrzypce* z. I, II, III (oprac. W. Doleżał)
- *Tänze alte Meister B II* (Leipzig)
- E. Umińska – *Album miniatur na skrzypce i fortepian*

ROLA I KRYTERIA OCENY UCZNIĄ

Ocenę z egzaminu promocyjnego wystawia się według skali punktowej:

25 pkt.	stopień celujący
21-24 pkt.	stopień bardzo dobry
16-20 pkt.	stopień dobry
13-15 pkt.	stopień dostateczny
11-12 pkt.	stopień dopuszczający
do 10 pkt.	stopień niedostateczny

Ocenę celującą otrzymuje uczeń który:

- osiąga sukcesy w konkursach na szczeblu makroregionalnym, krajowym, międzynarodowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia
- posiada wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program w danej klasie,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- realizuje wymagania techniczne i wykonawcze oraz zakres materiału w sposób bezbłędny
- biegle posługuje się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania tej klasy
- posiada nienaganną frekwencję

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonej w programie nauczania danej klasy,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- gra na instrumencie bezbłędnie technicznie, a jednocześnie interesująco od strony muzycznej
- posiada nienaganną frekwencję

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- dobrze opanował zakres wiedzy i umiejętności określonej w programie nauczania danej klasy,
- poprawnie korzysta z wiadomości, realizuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne,
- gra na instrumencie poprawnie pod względem technicznym i muzycznym, lecz z małymi niedociągnięciami.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował podstawowe treści programowe w zakresie umożliwiającym postępy w dalszej nauce gry na instrumencie, rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności (z pomocą nauczyciela)
- gra z wyraźnymi brakami technicznymi lub muzycznymi, ale z zadatkami na postępy muzyczne w dalszej nauce.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- w minimalnym zakresie opanował podstawowe wiadomości i umiejętności w grze na instrumencie, a braki ograniczają uzyskanie przez ucznia podstawowej wiedzy z tego przedmiotu w ciągu dalszej nauki,
- rozwiązuje (tylko przy pomocy nauczyciela) zadania typowe o niewielkim stopniu trudności,
- gra na instrumencie z dużymi brakami technicznymi lub muzycznymi.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności w grze na instrumencie,
- nie jest w stanie (nawet przy pomocy nauczyciela) rozwiązywać zadań o niewielkim stopniu trudności,
- nie rokuje żadnych nadziei na rozwój umiejętności w grze na instrumencie.

